

STAD MECHELEN
Gemeenteraad – Uittreksel uit de notulen
Vergadering van 26 juni 2018 - Openbare zitting

Aanwezig: Christiaan Backx, voorzitter
Bart Somers, burgemeester
Marc Hendrickx, Walter Schroons, Greet Geypen, Marina De Bie,
Katleen Den Roover, Björn Siffer, Stefaan Deleus, Bart De Nijn, Koen
Anciaux, schepenen
Frank Nobels, Frank Creyelman, Ali Salmi, Catherine François, Hans
Keldermans, Caroline Gennez, Karel Geys, Hamid Riffi, Fabienne
Blavier, Glenn Nason, Alexander Vandersmissen, Kristof Calvo, Farid
Bennasser, Tom Kestens, Melikan Kucam, Martine De Raedemaeker,
Rita Van den Bossche, Johan De Vleeshouwer, Patrick Princen, Toon
Diependaele, Klaartje Heiremans, Zineb El Boussaadani, Jan Verbergt,
Kerstin Hopf, Wesley Doms, Anne Delvoye, Indrani Muyltermans,
gemeenteraadsleden
Erik Laga, stadssecretaris
Jan Bal, adjunct-stadssecretaris

39. MONUMENTENZORG. Vaststelling van de wijze van gunnen volgens de openbare procedure aan de voorwaarden en bepalingen vervat in het bestek 2018-OO-MZ-384 inzake de opdracht 'Sint-Pieter en Paulkerk. Fase 7 - Restauratie van de schilderijenreeks "Het leven en de wonderen van Franciscus Xaverius"'.

De beslissing wordt genomen met eenparigheid van stemmen.

Motivering

Voorgeschiedenis

- 25 maart 1938 Sint-Pieter en Paulkerk wordt beschermd als monument.
- 1 februari 1994 De stad neemt het bouwheerschap van de kerkfabriek over.
- 15 juni 2004 Aanstelling architectenbureau BOA (inmiddels ARTER) uit Brussel als ontwerper voor de verdere restauratie van de Sint-Pieter en Paulkerk.
- 11 maart 2013 Start van de restauratie van de binnenschil van de Sint-Pieter- en Paulkerk.
- 22 november 2013 Aanstelling IPARC cvba uit Melsbroek als ontwerper voor de restauratie van de schilderijenreeks 'Het leven en de wonderen van Franciscus Xaverius'.
- 8 mei 2015 Aanstelling architectenbureau Arter uit Brussel voor de opmaak van een beheersplan voor de Sint-Pieter en Paulkerk.
- 15 mei 2015 Inhuldiging van de gerestaureerde binnenschil van de Sint-Pieter- en Paulkerk.
- 7 juli 2015 Aanvraag bij het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid tot opmaak van een beheersplan en verkrijgen van een onderzoekspremie voor de Sint-Pieter en Paulkerk.
- 6 augustus 2015 Toestemming van het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid tot opmaak van beheersplan voor de Sint-Pieter en Paulkerk.
- 23 september 2015 Vastlegging door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid van een onderzoekspremie voor de opmaak van het beheersplan voor de Sint-Pieter en Paulkerk.
- 10 maart 2017 Goedkeuring beheersplan door het college en beslissing om het in te dienen bij het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid.
- 12 juni 2017 Goedkeuring beheersplan door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid.

- 15 juni 2018 Het college verwijst agendapunt 32 naar de gemeenteraad.

Feiten en context

- In 2015 werd de restauratie van de binnenschil (muren, gewelven, ...) van de Sint-Pieter en Paulkerk afgerond. Daarmee is echter de restauratie van het uitzonderlijke kerkinterieur nog niet voltooid. Bedoeling is om gedurende de volgende jaren ook de monumentale aankleding van de kerk met kleinere, gespecialiseerde restauratiedossiers aan te pakken. Het gaat hier om de restauratie van de monumentale schilderijen, het houten meubilair (preekstoel, biechtstoelen, broederschapslijsten, communiebank), de zijaltaren, het orgel, de sacristie en de crypte.
- Voor de opmaak van het dossier voor de restauratie van het houten meubilair en de sacristie (fase 6) en het dossier voor de restauratie van de monumentale schilderijen (fase 7) is reeds opdracht gegeven, respectievelijk aan ARTER en IPARC.
- Indien een overheid voor de restauratie en het onderhoud van een monument beroep wil doen op erfgoedpremies van de Vlaamse overheid (80%), dan bepaalt het Onroerend erfgoeddecreet dat in 2015 in werking trad, dat ze moet beschikken over een goedgekeurd beheersplan voor het betreffende monument.
- Het beheersplan voor de Sint-Pieter en Paulkerk werd opgestart medio 2015 en goedgekeurd door het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid op 17 juni 2017. Er kunnen nu erfgoedpremies worden aangevraagd voor de beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten die vermeld worden in het goedgekeurd beheersplan. Hieronder de restauratie van de schilderijenreeks "Het leven en de wonderen van Franciscus Xaverius".
- De schilderijen zijn 3 maal het onderwerp van vooronderzoek geweest. In 2001 onderzocht het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) de 10 grote doeken en raamde het de restauratiekost tussen de 459.000 en de 612.000 EUR incl. BTW. In 2008 tijdens het materiaal-technische onderzoek van het interieur werden de schilderijen summier onderzocht door de firma Profiel. Profiel is van oordeel dat een zeer 'zachte' restauratie kan volstaan en raamde de kost op 136.000 EUR incl. BTW. In 2014 tenslotte voerde IPARC een uitgebreid vooronderzoek uit, de basis voor huidig dossier.

Juridische grond

• Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij decreet van 4 april 2014. • Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, en alle latere aanvullingen en wijzigingen
• De wet van 15 juni 2006 betreffende de overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, en latere wijzigingen, meer bepaald artikel 24. • De wet van 17 juni 2013 betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten. • Het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken, en latere wijzigingen, meer bepaald artikel 5, § 2. • Het koninklijk besluit van 18 april 2017 betreffende plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren, en latere wijzigingen, meer bepaald artikel 90 1°.
• Gemeentedecreet artikel 43, § 2, 11°. De gemeenteraad is bevoegd voor het vaststellen van de wijze van gunning en het vaststellen van de voorwaarden van overheidsopdrachten, behalve als het gaat om een opdracht die past binnen het begrip dagelijks bestuur of een opdracht die nominatief in het vastgestelde budget is opgenomen.

Argumentatie

De schilderijenreeks 'Het leven en de wonderen van Franciscus Xaverius' bestaat uit 13 doeken (10 grote werken en 1 triptiek) uit de periode 1680-1704 en maakt integraal deel uit van het kerkinterieur. Ze behoren bij de oorspronkelijke aankleding waarbij de Jezuitenkerk een devotie wijdde aan de Heilige Franciscus Xaverius (HFX). De werken ondergingen in het verleden al meerdere restauratiecampagnes. De laatste behandeling zou dateren uit het begin van de vorige eeuw. De picturale laag heeft in de loop der tijd behoorlijk geleden. Het grootste deel van de schilderijen vertoont water- en kalksporen. Deze zijn afkomstig van insijpelend vocht doorheen het raamwerk van de kerk. De oorzaak van dit probleem is opgelost met de

restauratie van de kerk. De sporen van water en kalk werden echter nog niet verwijderd en dit heeft schade toegebracht aan de picturale laag. De vernis is over het algemeen sterk verdonkerd en vuil. Verder kent een deel van de schilderijen verfopstuwingen en afschilferingen. Deze schilderijen werden bij de start van de interieurrestauratie beschermd met een facing.

De schilderijen zijn dringend aan restauratie toe. Gezien hun grootte bepalen de schilderijen in belangrijke mate het beeld van het interieur. Hun erbarmelijke staat, zeker na het aanbrengen van de facings tijdens de interieurrestauratie, staan het volle genot van dit uitzonderlijke kerkinterieur in de weg.

Bestek en gunningswijze

- Bestek wordt voorgelegd.
- De ontwerper IPARC heeft de schilderijen verdeeld in 6 groepen (A-B-C-D-E-F), grotendeels overeenkomstig de 6 kunstenaars:

Groep A	Jan Erasmus Quellinus	Afgoden omwerpen Ignatius van Loyola
Groep B	Jan Michiel Coxie	HFX legt zending uit aan Indische vorst HFX predikt het geloof
Groep C	Lucas Franchoys de Jonghe	HFX beschaamt de heidense wijsgeren OLV met Jezuskind verschijnt aan HFX
Groep D	Pieter Ykens	HFX wekt een dode op HFX doopt een heidense koning
Groep E	Blendeff Herregouts	HFX verlost een bezetene Zegepraal van het kruis
Groep F	Quellinus (triptiek)	Kreeft brengt het verloren kruisbeeld weder bij HFX HFX als missionaris begeleid door een engel HFX op reis naar de missiën
- Het restauratieproject voorziet om gedurende 3 jaar jaarlijks 2 groepen te restaureren. Concreet vertaalt zich dit in 3 afzonderlijke aanbestedingen, elk opgedeeld in 2 percelen:

○ Aanbesteding 1:	perceel 1 = C	perceel 2 = D
○ Aanbesteding 2:	perceel 1 = A	perceel 2 = B
○ Aanbesteding 3:	perceel 1 = E	perceel 2 = F

De voorziene uitvoeringstermijnen bedragen:

C en D	12 maanden
A en B	8 maanden
E en F	11 maanden, waarvan 4 maanden voor F

Het opdelen in afzonderlijke aanbestedingen en percelen laat toe dat kleinere zelfstandigen (aannemersklasse 1) kunnen deelnemen. Op die manier worden niet enkele de grote aannemers aangesproken die kunnen deelnemen aan aanbestedingen boven 135.000 euro.

De controle op de uitvoering door de ontwerper IPARC garandeert dat de drie fasen en de zes percelen op elkaar worden afgestemd qua restauratiemethode, de te gebruiken producten en het esthetisch eindresultaat.

- De restauratiewerken worden door de ontwerper IPARC indicatief geraamd op 483.523,00 € excl. BTW (585.062,83 € incl. BTW).

Groep A	36.010,00 €	Afgoden omwerpen
	41.785,00 €	Ignatius van Loyola
Groep B	43.234,00 €	HFX legt zending uit aan Indische vorst
	32.454,00 €	HFX predikt het geloof
Groep C	68.384,00 €	HFX beschaamt de heidense wijsgeren
	30.424,00 €	OLV met Jezuskind verschijnt aan HFX
Groep D	64.128,00 €	HFX wekt een dode op
	34.529,00 €	HFX doopt een heidense koning
Groep E	39.172,00 €	HFX verlost een bezetene
	50.207,00 €	Zegepraal van het kruis
Groep F	22.162,00 €	Kreeft brengt het verloren kruisbeeld weder bij HFX

10.279,00 € HFX als missionaris begeleid door een engel
10.755,00 € HFX op reis naar de missiën

TOTAAL 483.523,00 € excl. BTW
101.539,83 € 21% BTW
585.062,83 € incl. BTW

- Dienst Monumentenzorg stelt voor om de opdracht te gunnen bij wijze van de openbare procedure met meerdere gunningscriteria (cfr. de vroegere 'algemene offerteaanvraag'). In overleg met de ontwerper IPARC voorziet het dossier in selectie- en gunningscriteria als volgt:

Selectiecriteria:

Voor de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden wordt een team van restaurateurs geëist gespecialiseerd in het restaureren van schilderijen. De inschrijver toont dit aan aan de hand van kwalificaties (studie en beroep) en referenties, zoals omschreven in het bestek.

Gunningscriteria en percentages:

- 40% conceptnota met omschrijving van de methodologie van de opdracht
De inschrijver maakt een omstandige nota waarin de methodologie van de opdracht duidelijk omschreven wordt. De inschrijver geeft hierbij aan hoe hij deze specifieke opdracht met verschillende behandelingsfasen zal vervullen en coördineren en wat hierbij voor hem de aandachtspunten zijn. In deze conceptnota kan verwezen worden naar gelijkaardige referentieprojecten.
- 40% de kostprijs
- 20% logistiek en planning
Logistiek en planning op deze complexe werf, gezien het aantal en de afmetingen van de schilderijen, m.n. een overzicht met duidelijke planning van de verschillende interventies.

Erfgoedpremie en voorafname

- Voorliggend uitvoeringsdossier wordt ter goedkeuring voorgelegd als basis voor de aanvraag tot erfgoedpremie.
- Gezien de jarenlange wachttijd voor de erfgoedpremie, zal dienst Monumentenzorg na indiening van de premieaanvraag de mogelijkheid tot voorafname aftoetsen.
- De werken komen in aanmerking voor een erfgoedpremie van 80% van het bedrag zonder BTW: $483.523,00 \text{ €} * 0.8 = 386.818,40 \text{ €}$.
Opmerking: dit percentage zal in de nabije toekomst waarschijnlijk worden verlaagd.

Financiële gevolgen

- In de meerjarenbegroting is op ramingsnummer 2018145843 een investering voorzien van 426.000 €:
2021: 142.000 € (93.884 € premie ; 48.116 € stad)
na 2021: 284.000 € (187.768 € premie ; 96.232 € stad)
- De werken worden door de ontwerper IPARC indicatief geraamd op 585.062,83 € incl. BTW.
- Op basis van dit ramingsbedrag komen de werken in aanmerking voor een erfgoedpremie van 386.818,40 € (volgens huidig premiestelsel).
- Na toekenning van de erfgoedpremie zal in budgetconclaf of begrotingswijziging een actualisatie van de op te nemen budgetten worden voorgelegd aan het college.

Besluit:

Artikel 1

De gemeenteraad stelt de wijze van gunnen vast volgens de openbare procedure aan de voorwaarden en bepalingen vervat in het bestek 2018-OO-MZ-384 inzake de opdracht 'Sint-Pieter en Paulkerk. Fase 7 - Restauratie van de schilderijenreeks "Het leven en de wonderen van Franciscus Xaverius"' met als gunningscriteria:

- conceptnota met omschrijving van de methodologie van de opdracht: 40%
- kostprijs: 40%
- logistiek en planning: 20%

Artikel 2

De aankondiging van de opdracht wordt ingevuld en bekendgemaakt op nationaal niveau.

Namens de gemeenteraad:

De stadssecretaris
(get.) Erik Laga

De voorzitter
(get.) Christiaan Backx

Voor eensluidend uittreksel:
NAMENS DE GEMEENTERAAD:

Bij verordening:

Erik Laga
stadssecretaris

Mechelen, 28 juni 2018

Christiaan Backx
/za voorzitter